

inventarisatie Kortenoord en Nudepark

Pieter Slim
Wim de Winter
KNNV-afd. Wageningen e.o.

oktober 2004

KNNV afd. Wageningen e.o.
secretariaat: Brinkstraat 51, 6721 HM Bennekom

INVENTARISATIE KORTENOORD EN NUDEPARK	3
INLEIDING	3
WERKWIJZE	4
BEVINDINGEN KORTENOORD	4
BEVINDINGEN NUDEPARKT II	5
CONCLUSIES	7
SOORTENLIJST HOGERE PLANTEN KORTENOORD (KMHOK 172*442)	8
SOORTENLIJST HOGERE PLANTEN NUDENOORD II (KMHOK 172*440)	10

Inventarisatie Kortenoord en Nudepark

Inleiding

Het Wagenings Milieu overleg (WMO) heeft aan de KNNV afd. Wageningen e.o. gevraagd gegevens te verzamelen over flora en fauna van gebieden in Wageningen i.v.m. op korte termijn aan de orde zijnde bestemmingsplanwijzigingen. De KNNV gaat gaarne op het verzoek in en heeft haar leden Wim de Winter en Pieter Slim bereid gevonden in eerste instantie een overzicht te geven van de natuurwaarde van deze gebieden, met name voor wat de flora betreft. De gemeente Wageningen (Wim Haver) heeft kaartmateriaal van de terreinen geleverd, alsmede de begrenzing van de bestemmingsplanwijzigingen. Wij hebben ons tot deze begrenzing beperkt.

Het gaat om:

1. Nudepark II ten westen van het bestaande Nudepark, met name het park achter Nudenoord;
2. Kortenoord, het gebied ten zuiden van het Nieuwe Kanaal tot aan de Bakkerschool, ten westen van de Haagsteeg;
3. De Born, tussen de Kielekampsteeg, de Mansholtlaan, de Bongerd en de Bornsesteeg.

De tijdsbesteding is enigszins beperkt geweest en voorrang is gegeven aan De Born, omdat daar de nieuwbouwplannen van Wageningen Universiteit en Researchcentrum (WUR) het verst waren gevorderd. Hierover is eerder gerapporteerd De bebouwing van De Born is inmiddels gestart. Kortenoord en Nudepark II zijn daarna bezocht. Over de resultaten daarvan gaat dit verslag.

Werkwijze

Gezien de tijdsdruk is de inventarisatie beperkt gebleven. De inventarisatie betreft vooral de flora. Kortenoord en Nudepark II zijn slechts eenmaal bezocht op 1 oktober, resp. 15 oktober 2004, en daarom zijn onze resultaten beperkt van omvang. Voor een betere en vollediger beoordeling van de natuurwaarde van deze gebieden is het noodzakelijk dat er beter en uitgebreider veldwerk wordt verricht.

Daarbij komt dat het seizoen reeds ver gevorderd was, waardoor voorjaars- en zomeraspect zijn gemist. Door de overzichtelijkheid van het open gebied, en het agrarische karakter ervan, is er niettemin een goede indruk van de floristische natuurwaarde verkregen.

Bevindingen Kortenoord

Het plangebied Kortenoord ligt ingesloten tussen de Kortenoord Allee, Marijkeweg en Haarweg, en wordt aan de noordwestzijde begrensd door de nieuwbouw van het Agrobusinesspark. Aan de noordzijde ligt ook het WUR-meteostation omringd door kortgeschoren gazon. Vanuit dit station klinkt een voortdurend mechanisch gepiep. Het op de plankaart aangegeven deelgebied nr. 47 is bezocht; gebied nr. 31 met WUR-instituten niet.

Het kleigebied bestaat uit agrarische percelen met weinig tot geen floristische natuurwaarde. Enkele terreindelen dienen voor onderzoek (Zodiac, kippenmesterij e.d.) of dienden daartoe en zijn nu verlaten en liggen al of niet braak. We onderscheiden drie habitats: akkerland, grasland, en een groene infrastructuur van kavelsloten, houtwallen en rijen populieren.

Op het akkerland worden suikerbieten en maïs verbouwd met kenmerkende onkruidflora als Hanenpoot en Papegaaiekruid. Het grasland bestaat uit kunstweiden. Het is zeer soortenarm en heeft een zeer geringe floristische betekenis. Een braakliggend ruderaal terreintje was nog het meest interessant.

Kavelsloten, hoewel met hoge nutriëtniveaus, voegen nog enige biodiversiteit toe. Een aangeplante houtwal langs een met lantaarns verlicht pad bestaat uit o.a. Zomereik, Amerikaanse vogelkers, Eenstijlige meidoorn, Hondсроos, Sneeuwbes, Gewone vlier, Theeboompje, Gewone braam en Dwergmispel. We zagen daar een zwerm Ringmussen. Her en der staan zware, monumentale populieren en wilgen. Een enkele fraaie rij meidoorns fleurt het landschap op.

Karakteristieke weideflora o.a.

Engels raaigras
Kropaar
Gewone paardebloem
Kruipeude boterbloem
Vogelmuur
Gewoon herderstasje
Ridderzuring
Straatgras
Varkensgras
Duizendblad

Karakteristieke flora bermsloten o.a.

Grote brandnetel
Liesgras
Gewone hennepnetel
Witte dovenetel
Gewone braam
Kweek

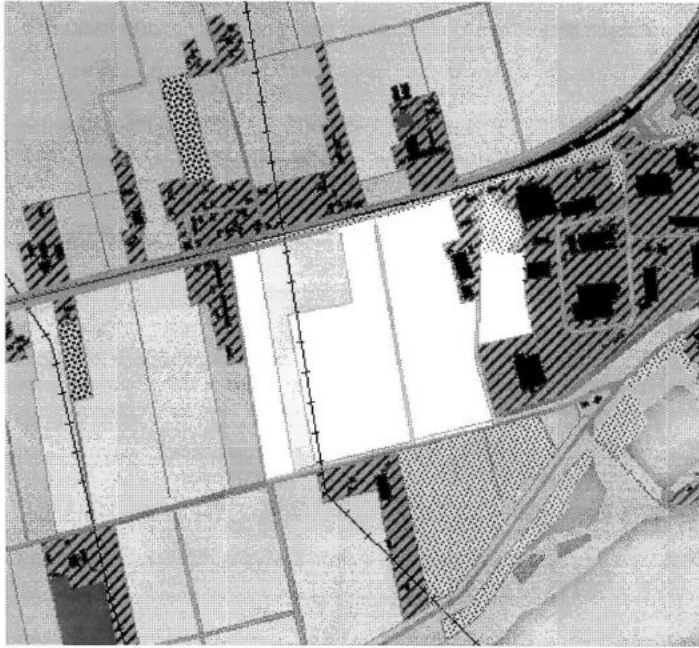
De volledige soortenlijst van weiland en bermsloten worden aan het eind van dit verslag weergegeven.

Ten oosten van het weggetje met meteostation heeft men uitzicht op het dominante bioindustriële landschap met bebouwing van WUR. Het gebied fungeert als bufferzone tussen de inmiddels vrij dicht bebouwde rand van Wageningen en het open landschap van de Gelderse vallei. Ten westen van het meteostation is het landschap al interessanter. Hier ontvouwt zich een open landschap met een duidelijke structuur, doorkijkend naar de Grebbeberg, en een zichtlijn helemaal naar Veenendaal.

Bevindingen Nudeparkt II

Het plangebied Nudeparkt II ligt ten zuiden van de Lawickse Allee en is in gebruik als proefterrein van Unifarm (WUR). In het zuiden wordt het gebied begrensd door de Wageningse Afweg met aan de overkant een aangeplant populierenbos met ondergroei van Grote brandnetels. Er zijn drie belangrijke habitats te onderscheiden: akker- en weiland, lijnvormige elementen zoals bermsloten, en een bijzonder kleibos.

Het gebied is een typisch open agrarisch landschap op klei, met zeer spaarzame bebouwing en doorsneden door een opvallende hoogspanningsleiding. Het gebied is vooral in gebruik als akker- en weiland, met enige landschappelijke beplanting langs de randen van het gebied. De akkerbouw bestaat uit suikerbieten, graan, en o.a. proefveldjes voor aardappelen. Tijdens het veldbezoek was een deel reeds geploegd en waren aardappelloof en onkruidvegetatie doodgespoten. Desalnietemin werden nog enkele bijzondere akkeronkruiden gevonden: o.a. Doornappel, Kleine leeuwenbek en Hondspeterselie. Over het algemeen zijn de proefterreinen van WUR door hun aard wat kleinschaliger en gevarieerder dan gangbare-landbouwpercelen.

Bermsloten dragen aan de biodiversiteit van het agrarische gebied sterk bij door hun afwijkende flora. Langs de Wageningse Afweg ligt een brede bermsloot die op het moment van bezoek grotendeels droog stond. Aan de oostzijde wordt een anaërobe, geëutrofiëerde bermsloot begrensd door knotwilgen en (verwilderde) appelbomen.

Karakteristieke akkerflora o.a.

Doornappel
 Kleine leeuwenbek
 Hondspeterselie
 Grote ereprijs
 Tuinwolfsmelk
 Kroontjeskruid
 Witte krodde
 Paarse dovenetel
 Hoenderbeet
 Herderstasje
 Vogelmuur
 Klein kruiskruid
 Straatgras
 Heermoes
 Melganzevoet
 Uitstaande melde

Karakteristieke flora bermsloten o.a.

Lidrus
 Gele waterkers
 Gewone waterbies
 Gele lis
 Wolfspoot
 Kattenstaart
 Rietgras
 Liesgras

De volledige soortenlijst van akkers en bermsloten worden aan het eind van dit verslag weergegeven.

In het noordoosten behoort een perceel met het monumentale gebouw Nudenoord tot het plangebied met bijbehorend landgoedachtig kleibos, ingeklemd tussen bedrijfsgebouwen van Unifarm en de grens van het gebied (het industrieterrein).

Het mooi ontwikkelde bos met achterliggende drie weilandjes met rundvee zou zeker van aantasting gespaard moeten blijven. Het bos is karakteristiek met o.m. hoge, oude en zeer zware exemplaren van Gewone es, hoge exemplaren Winterlinde, en grote oude Witte paardekastanjes en Gewone esdoorns. De ondergroei bestaat uit een open tot dicht struweel van Sneeuwbes, Eenstijlige meidoorn, Gewone vlier, Hazelaar, Noorse esdoorn, Spaanse aak en Boerenjasmijn. In de kruidlaag is Klimop bodembedekkend en komen bosrandsoorten voor als Bosandoorn en Look-zonder-look.

In het gebied zou een kerkuil vaste verblijfplaats houden (med. Ruben Smit) en hier ook fourageren. Het populierenbos is rijk aan muizen en daardoor een belangrijk fourageergebied voor de uil. Van waarnemingen van ringslangen is ons niets bekend.

Vanuit het gebied is er een fraai uitzicht op de Grebbeberg in het westen. Het gebied vormt een vrij abrupte overgang van de stads- of rafelrand van de stedelijke bebouwing van Wageningenaar het open landschap van de Gelderse vallei. Het zuidelijke einde van de vallei raakt hier aan de Rijn. Het gebied is landschappelijk waardevol.

Conclusies

Bij eenmalig bezoek is het plangebied Kortenoord niet van grote floristische betekenis gebleken. Wel zijn er interessante lijnvormige elementen (sloten, houtwallen). Geadviseerd wordt bij evt. bebouwing in ieder geval de bestaande groenstructuur met zware solitaire bomen, en de percellering te sparen en te handhaven c.q. te versterken. De aangeplante houtwal zou bij verwijdering dienen te worden gecompenseerd door een vergelijkbare aanplant. Het gebied is bufferzone tussen de bestaande bebouwing en het open landschap van de Vallei. Na bebouwing zal een volgende zone deze functie overnemen, wat neerkomt op een feitelijke aantasting van waardevol landschap.

Het meest waardevolle onderdeel van plangebied Nudepark II is het landgoedachtige kleibos met Nudenoord. Voor het overige is het gebied niet zozeer van floristisch belang maar wel van grote landschappelijke waarde. Bij bebouwing van het gebied zal er uitstralende werking zijn op Nudenoord en anderzijds op het buiten het plangebied gelegen populierenbos, waarvan door ons de fauna niet wordt gekend.

Van beide gebieden kon andere dan de floristische betekenis (vogels, herpetofauna, insecten) niet worden nagegaan.

Soortenlijst hogere planten Kortenoord (kmhok 172*442)

<i>Agrostis capillaris</i>	Gewoon struisgras
<i>Ajuga reptans</i>	Kruipend zenegroen
<i>Alisma plantago-aquatica</i>	Grote waterweegbree
<i>Amaranthus retroflexus</i>	Papegaaiekruid
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitekruid
<i>Arrhenatherum elatius</i>	Glanshaver
<i>Artemisia vulgaris</i>	Bijvoet
<i>Atriplex prostrata</i>	Spiesmelde
<i>Bellis perennis</i>	Madeliefje
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Gewoon herderstasje
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Carduus crispus</i>	Kruldistel
<i>Cerastium fontanum subsp. vulgare</i>	Gewone hoornbloem
<i>Chenopodium album</i>	Melganzevoet
<i>Cirsium arvense</i>	Akkerdistel
<i>Cirsium vulgare</i>	Speerdistel
<i>Conyza canadensis</i>	Canadese fijnstraal
<i>Crataegus monogyna</i>	Eenstijlige meidoorn
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Dactylis glomerata</i>	Kropaar
<i>Digitaria sanguinalis</i>	Harig vingergras
<i>Echinochloa crus-galli</i>	Hanepoot
<i>Elytrigia repens</i>	Kweek
<i>Equisetum arvense</i>	Heermoes
<i>Equisetum palustre</i>	Lidrus
<i>Eragrostis pilosa</i>	Straatliefdegras
<i>Erodium cicutarium subsp. cicutarium</i>	Gewone reigersbek s.s.
<i>Erysimum cheiranthoides</i>	Gewone steenraket
<i>Fallopia dumetorum</i>	Heggeduizendknoop
<i>Fallopia japonica</i>	Japanse duizendknoop
<i>Festuca arundinacea</i>	Rietzwenkgras
<i>Festuca rubra</i>	Rood zwenkgras s.s.
<i>Foeniculum vulgare</i>	Venkel
<i>Fraxinus excelsior</i>	Gewone es
<i>Galeopsis bifida + Galeopsis tetrahit</i>	Gespleten + Gewone hennepnetel
<i>Galium aparine</i>	Kleefkruid
<i>Galium mollugo</i>	Glad walstro
<i>Geranium pusillum</i>	Kleine ooievaarsbek

<i>Geranium robertianum</i>	Robertskruid
<i>Glechoma hederacea</i>	Hondsdrif
<i>Glyceria maxima</i>	Liesgras
<i>Gnaphalium uliginosum</i>	Moerasdroogbloem
<i>Heracleum sphondylium</i>	Gewone bereklauw
<i>Holcus lanatus</i>	Gestreepte witbol
<i>Hordeum murinum</i>	Kruipertje
<i>Juncus effusus</i>	Pitrus
<i>Lactuca serriola</i>	Kompassla
<i>Lamium album</i>	Witte dovenetel
<i>Lamium purpureum</i>	Paarse dovenetel s.s.
<i>Lapsana communis</i>	Akkerkool
<i>Lemna minor</i>	Klein kroos
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lolium perenne</i>	Engels raaigras
<i>Lycopus europaeus</i>	Wolfspoot
<i>Matricaria discoidea</i>	Schijfkamille
<i>Matricaria recutita</i>	Echte kamille
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Melilotus officinalis</i>	Citroengele honingklaver
<i>Oenothera erythrosepala</i>	Grote teunisbloem
<i>Persicaria amphibia</i>	Veenwortel
<i>Persicaria maculosa</i>	Perzikkruid
<i>Plantago major subsp. major</i>	Grote weegbree s.s.
<i>Poa annua</i>	Straatgras
<i>Poa pratensis</i>	Veldbeemdgras
<i>Poa trivialis</i>	Ruw beemdgras
<i>Polygonum aviculare</i>	Gewoon varkensgras
<i>Potentilla anserina</i>	Zilverschoon
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Prunus spinosa</i>	Sleedoorn
<i>Quercus robur</i>	Zomereik
<i>Ranunculus repens</i>	Kruipende boterbloem
<i>Ranunculus sceleratus</i>	Blaartrekkende boterbloem
<i>Rorippa palustris</i>	Moeraskers
<i>Rubus fruticosus</i>	Gewone braam
<i>Rumex acetosella</i>	Schapezuring
<i>Rumex crispus</i>	Krulzuring
<i>Rumex obtusifolius</i>	Ridderzuring
<i>Sagina procumbens</i>	Liggende vetmuur

<i>Senecio inaequidens</i>	Bezemkruiskruid
<i>Senecio jacobaea</i>	Jakobskruiskruid s.l.
<i>Senecio vulgaris</i>	Klein kruiskruid
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Sisymbrium officinale</i>	Gewone raket
<i>Solanum dulcamara</i>	Bitterzoet
<i>Solanum lycopersicum</i>	Tomaat
<i>Solanum nigrum subsp. nigrum</i>	Zwarte nachtschade s.s.
<i>Sonchus asper</i>	Gekroesde melkdistel
<i>Sonchus oleraceus</i>	Gewone melkdistel
<i>Sparganium erectum</i>	Grote egelskop s.l.
<i>Stellaria graminea</i>	Grasmuur
<i>Stellaria media</i>	Vogelmuur
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Taraxacum officinale</i>	Gewone paardebloem
<i>Trifolium repens</i>	Witte klaver
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille
<i>Typha latifolia</i>	Grote lisdodde
<i>Urtica dioica</i>	Grote brandnetel
<i>Veronica persica</i>	Grote ereprijs
<i>Viola arvensis</i>	Akkerviooltje
<i>Viola tricolor</i>	Driekleurig viooltje

Soortenlijst hogere planten Nudenoord II (kmhok 172*440)

<i>Aethusa cynapium</i>	Hondspeterselie
<i>Agrostis stolonifera</i>	Fioringras
<i>Anagallis arvensis subsp. arvensis</i>	Rood guichelheil
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitekruid
<i>Arrhenatherum elatius</i>	Glanshaver
<i>Atriplex patula</i>	Uitstaande melde
<i>Callitriche</i>	Sterrekroos (G)
<i>Calystegia sepium</i>	Haagwinde
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Gewoon herderstasje
<i>Carex otrubae</i>	Valse voszegge
<i>Cerastium glomeratum</i>	Kluwenhoornbloem
<i>Chaenorhinum minus</i>	Kleine leeuwebek
<i>Chenopodium album</i>	Melganzevoet
<i>Cirsium arvense</i>	Akkerdistel
<i>Cirsium vulgare</i>	Speerdistel
<i>Convolvulus arvensis</i>	Akkerwinde

<i>Dactylis glomerata</i>	Kropaar
<i>Datura stramonium</i>	Doornappel
<i>Echinochloa crus-galli</i>	Hanepoot
<i>Eleocharis palustris</i>	Gewone waterbies
<i>Elytrigia repens</i>	Kweek
<i>Epilobium hirsutum</i>	Harig wilgeroosje
<i>Epilobium parviflorum</i>	Viltige basterdwederik
<i>Equisetum arvense</i>	Heermoes
<i>Equisetum palustre</i>	Lidrus
<i>Euphorbia helioscopia</i>	Kroontjeskruid
<i>Euphorbia peplus</i>	Tuinwolfsmelk
<i>Fallopia convolvulus</i>	Zwaluw tong
<i>Festuca arundinacea</i>	Rietzwenkgras
<i>Galinsoga quadriradiata</i>	Harig knopkruid
<i>Galium aparine</i>	Kleefkruid
<i>Geum urbanum</i>	Geel nagelkruid
<i>Glyceria fluitans</i>	Mannagras
<i>Glyceria maxima</i>	Liesgras
<i>Heracleum sphondylium</i>	Gewone bereklauw
<i>Iris pseudacorus</i>	Gele lis
<i>Lamium amplexicaule</i>	Hoenderbeet
<i>Lamium purpureum</i>	Paarse dovenetel s.s.
<i>Lycopus europaeus</i>	Wolfspoot
<i>Lysimachia nummularia</i>	Penningkruid
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattestaart
<i>Matricaria discoidea</i>	Schijfkamille
<i>Myosotis arvensis</i>	Akkervergeet-mij-nietje
<i>Persicaria amphibia</i>	Veenwortel
<i>Persicaria hydropiper</i>	Waterpeper
<i>Persicaria maculosa</i>	Perzikkkruid
<i>Phalaris arundinacea</i>	Rietgras
<i>Phragmites australis</i>	Riet
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Plantago major subsp. major</i>	Grote weegbree s.s.
<i>Poa annua</i>	Straatgras
<i>Poa trivialis</i>	Ruw beemdgras
<i>Polygonum aviculare</i>	Gewoon varkensgras
<i>Potentilla reptans</i>	Vijfvingerkruid
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rorippa amphibia</i>	Gele waterkers

<i>Rosa canina</i>	Hondsroos
<i>Rubus caesius</i>	Dauwbraam
<i>Rumex conglomeratus</i>	Kluwenzuring
<i>Senecio vulgaris</i>	Klein kruiskruid
<i>Solanum nigrum subsp. nigrum</i>	Zwarte nachtschade s.s.
<i>Sonchus arvensis var. arvensis</i>	Akkermelkdistel s.s.
<i>Sonchus oleraceus</i>	Gewone melkdistel
<i>Stellaria media</i>	Vogelmuur
<i>Symphytum officinale</i>	Gewone smeerwortel
<i>Taraxacum officinale</i>	Gewone paardebloem
<i>Thlaspi arvense</i>	Witte krodde
<i>Trifolium repens</i>	Witte klaver
<i>Triticum aestivum</i>	Tarwe
<i>Typha latifolia</i>	Grote lisdodde
<i>Urtica dioica</i>	Grote brandnetel
<i>Valeriana officinalis</i>	Echte valeriaan
<i>Veronica persica</i>	Grote ereprijs
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke
<i>Vicia sepium</i>	Heggewikke